

2. Радул О. О. Народна педагогіка про шляхи формування позитивної взаємодії з природним світом. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXVIII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 27-28 травня 2021 р.) / За заг. ред. проф. М.В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2021. – С. 256–264.

НАПРЯМКИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ ПРОВЕДЕННЯМ ЗМАГАНЬ З БІЛЬЯРДНОГО СПОРТУ

Безносюк О.О.
Кременець, Україна
Школяр С.П.
Полтава, Україна

Процеси управління передбачають системність і відповідну стандартизацію з метою ефективного досягнення наперед заданого результату учасників проекту [1]. До стандартизації процесів управління проведенням спортивних змагань, в тому числі з більярдного спорту, слід віднести нормативні акти такі як офіційні правила проведення змагань різного рівня, регламенти офіційних змагань, класифікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту та ін., які є основними керівними документами для підготовки і проведення офіційних змагань. Для більярдного спорту вони ґрунтуються на принципах дотримання міжнародного спортивного права і законодавства України в галузі фізичної культури і спорту; дотриманням норм і правил, встановлених Федерацією спортивного більярду України; єдності поглядів регіональних осередків федерації і учасників всеукраїнських змагань в розумінні цілей і завдань організації та проведення всеукраїнських змагань; свободи вибору: участі або неучасті спортсменів у всеукраїнських змаганнях (у всіх або окремих його етапах); пріоритету вищої спортивної майстерності та пріоритетної участі спортсменів, що мають вищі досягнення в більярдному спорті і кращу спортивну підготовку; повного та неухильного дотримання встановлених норм спортивної етики та дисциплінарної практики.

Якість реалізації спортивних заходів визначає напрямки стандартизації процесів управління проведенням змагань з більярдного спорту, зокрема щодо відповідності місця проведення змагань вимогам до спортивних споруд, відповідності більярдного обладнання та інвентарю, дотримання встановленої форми одягу учасниками, присутності їх у встановленій формі на церемоніях відкриття і закриття змагань, дотримання спортивної дисципліни, законів чесної спортивної боротьби, коректності по відношенню до суперників, суддів і офіційних осіб, проходження на вимогу допінг-контролю, взяття перерв, запізнення та неявки на зустріч, затягування гри, неспортивної поведінки, суддівської помилки, протесту, документації змагань та ін.

Слід визнати, що в нашій країні серед розповсюджених видів більярду (піраміда, пул, снукер, карамболь), найбільш популярним видом більярду є піраміда з її варіаціями: вільна, комбінована, динамічна, класична та ін. [2-4]. Отже, торкаючись змагань з піраміди, то міжнародні правила її проведення стандартизують такі основні розділи як вікові групи, загальне керівництво і організація змагань, положення про змагання, офіційні особи на змаганнях.

Положення про змагання є основним керівним документом для підготовки і проведення офіційних змагань, вони формуються з точки зору проектного підходу, згідно якого у загально прийнятому науковцями та практиками вигляді необхідно визначити мету проекту і провести його обґрунтування, виявити структуру проекту (підцілі, основні етапи, що мають бути виконані, визначити необхідні обсяги й джерела фінансування, підібрати виконавців, підготувати й укласти контракти, визначити строки виконання проекту, скласти графік його реалізації, розрахувати необхідні ресурси, розрахувати кошторис і бюджет проекту, планувати й урахувати ризики, забезпечити контроль над процесом виконання затвердженого проекту. Відповідно до даного підходу на думку дослідників і розробників типові положення про змагання має містити такі розділи: мета та завдання змагань, терміни і місце їх проведення, загальне керівництво та організація змагань, програма змагань (місце і час реєстрації та жеребкування учасників, місце і час відкриття змагань, початок ігор, місце і час закриття змагань), умови прийому, розміщення і транспортного забезпечення офіційних осіб, умови допуску учасників до змагань, терміни, форма і порядок подачі заявок на участь в змаганнях, система проведення (формат) змагань, порядок формування суддівської колегії, кількість призових місць і порядок нагородження призерів, призовий фонд, порядок його розподілу. Список вищенаведених розділів не є вичерпаним.

Зазначимо окремо деякі цілі та завдання змагань, що підлягають стандартизації, серед яких є розвиток більярдного спорту і подальшої його популяризації; залучення до активних занять більярдом дітей, підлітків, молоді та інших категорій населення, в тому числі науково-педагогічних кадрів з метою їх оздоровлення [5, 6]; матеріального стимулювання спортсменів, які мають вищі спортивні досягнення, на продовження активної діяльності в більярдному спорті; мотивації обдарованих молодих спортсменів на підкорення висот вищої спортивної майстерності; створення умов для участі у змаганнях найбільш сильних спортсменів; підвищення рівня майстерності спортсменів; підвищення рівня суддівства в більярдному спорті; підвищення рівня професійної підготовленості тренерських кадрів; вдосконалення системи організації змагань з більярдного спорту; створення умов для участі у змаганнях, якомога більшого числа учасників; створення рівних можливостей для більшого числа спортсменів, в конкурентній спортивній боротьбі завойовувати право участі в складі збірних команд України в міжнародних змаганнях.

Як бачимо, відповідно до цілей та завдань змагань стандартизації підлягає діяльність та функціонування учасників проекту проведення змагань, - офіційних осіб, серед згідно нормативних актів яких є: голова

організаторів, голова мандатної комісії і її члени, головний суддя і його заступник, головний секретар, судді; учасники (спортсмени) змагань, акредитовані представники засобів масової інформації; лікар та ін. Даний перелік не є вичерпаним, повний перелік офіційних осіб визначається організатором змагань. Згідно нормативних актів у нього можуть бути включені і інші офіційні особи крім вищезазначених з відповідною стандартизацією їх функціональних обов'язків, а їх акредитація та реєстрація здійснюється в процесі роботи мандатної комісії.

Розглянуті напрямки стандартизації процесів управління проведенням змагань з більярдного спорту, зокрема щодо відповідності місця проведення змагань вимогам до спортивних споруд, відповідності більярдного обладнання та інвентарю, дотримання встановленої форми одягу учасниками, присутності їх у встановленій формі на церемоніях відкриття і закриття змагань, дотримання спортивної дисципліни, законів чесної спортивної боротьби, коректності по відношенню до суперників, суддів і офіційних осіб, проходження на вимогу допінг-контролю, взяття перерв, запізнення та неявки на зустріч, затягування гри, неспортивної поведінки, суддівської помилки, протесту, документації змагань та ін.

Список використаних джерел:

1. Шпильовий В.Д., Школяр С.П. Еволюція основних міжнародних стандартів в сфері управління проектною діяльністю інноваційних систем. Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка : збірник тез доповідей IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 22–23 лютого 2024 року). Полтава : ФКУЕП ПДАУ, 2024. С.146–151. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23136>
2. Безносюк О.О., Нагорна В.О., Сінякевич О.Є. Історія більярдного спорту освітян України *Історія фізичної культури і спорту народів Європи*. Збірник тез доповідей III Міжнародного наукового конгресу істориків фізичної культури (Луцьк-Світязь, 10–12 вересня 2019 р.), 2019. С. 55.
3. Безносюк О.О. Історія більярдного спорту в закладах вищої освіти України. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* /Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2020. – №1(49). С. 3-8.
4. Безносюк О.О. Історія більярдного спорту освітян України. Тези 72-ої наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів університету, присвяченої 90-річчю Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 21 квітня – 15 травня 2020 р.) – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. С. 384-385.
5. Безносюк О.О., Сінякевич О.Є. Профілактика та лікування зору засобами більярдного спорту *Тези Міжнародної конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи»* (м. Київ, 26-27 листопада 2020 року) Київ: НУФВСУ, 2020. С.245-253.

6. Безносок О.О., Тодавчич Н.В. Вплив фізичного виховання на розумову працездатність студентів та викладачів. *Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка*: тези наук. доп. Всеукр. наук.- пр. конф. молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів, м. Київ, 23 квіт. 2021 р./за заг. редакцією І.В.Толока. Київ: ВІКНУ, 2021. С. 43-44.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕРУКАРІВ ІЗ ПОЗИЦІЇ ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ

*Білай Д.В.
Полтава, Україна*

Людиноцентрованість як пріоритетність соціального начала при вирішенні важливих питань її внутрішнього порядку декларує Конституція України [4], у якій зазначено (ст. 1), що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Цілком вичерпно в цьому відношенні є й ст. 3, якою стверджується, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», а «утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Одним із головних джерел людиноцентризму як суспільної філософії, що, відображаючи державну політику, повинна забезпечувати її в повсякденному житті, виступає освіта. Закон України «Про освіту» (2017), позиціонує освіту як основу «інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [6], вже самим порядком переліку її функціональних характеристик підкреслює вагу в освітньому процесі запитів людини як особистості і як суб'єкта суспільного буття. Більше того, у ст. 6, де розкриваються засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, людиноцентризм названо першим із них.

Філософські засади людиноцентризму в освіті знаходимо в працях багатьох українських учених. В. Кремень, наприклад стверджує, що освіта має подолати існуючий перехідний стан у світогляді й духовності українського суспільства, але «вона може тільки тоді виконувати своє покликання, коли смислом її розвитку, центром усіх інновацій і стратегій стає людина» [5].

На думку С. Алексеєвої, «стрижнем людиноцентризму є самореалізація особистості впродовж життя у всіх сферах життєдіяльності, а місія освіти полягає в сприянні цій самореалізації» [1]. Виходячи з цього, можна розглядати людиноцентризм в освіті, з одного боку, як формування в людини стійких уявлень про свою самоцінність і стимулювання її активності в пошуку шляхів вияву і розвитку цієї самоцінності, що в подальшому переростає у вироблення відповідних життєвих стратегій. З іншого боку,